

1938

Sid 35 och 36
(ett blad)

- saknas -

1938

RIKSSKOGSTAXERINGSNÄMNDEN

INSTRUKTION
FÖR ARBETET Å MARKEN UNDER
FÖRSÖKSTAXERINGEN
I VÄSTERNORRLANDS LÄN
ÅR 1938

Tryckt som korrektur.

STOCKHOLM 1938
AKTIEBOLAGET FAHLCRANTZ' BOKTRYCKERI

RIKSSKOGSTAXERINGSNÄMNDEN

INSTRUKTION

FÖR ARBETET Å MARKEN UNDER

FÖRSÖKSTAXERINGEN

I VÄSTERNORRLANDS LÄN

ÅR 1938

Tryckt som korrektur.

STOCKHOLM 1938

AKTIEBOLAGET FAHLCRANTZ BOKTRYCKERI

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Instruktionen.

	Sid.
I. Lagets sammansättning	5
II. Allmänna föreskrifter beträffande taxeringslinjerna och taxeringsbältena	5
III. Arealens fördelning genom förande av exteriör å taxerings- bältena	9
IV. Uppskattning av virkesförrådet vid linjetaxeringen	11
V. Provträd vid linjetaxeringen	12
VI. Arealens fördelning genom beskrivning av provytor ...	12
VII. Det genom linjetaxeringen uppskattade virkesförrådets fördelning medelst uppskattningen å provytorna	19
VIII. Allmänna föreskrifter	23

Bilagorna.

1. Solkompassens användning	26
2. Definitioner för ägoslagen	26
3. Skogsmarkens fördelning å ägargrupper	29
4. Höjdbarometerns användning	30
5. Schema för vegetationsklassifikationen	31
6. Anvisningar och tabeller för bedömning av markens normala produktionsförmåga (bonitet)	35
7. Anvisningar för åldersbestämningen	38
8. Grunder för kvalitetsklassredovisningen	38
9. Lagledarens förfarande vid olycksfall	40

Instruktion

for arbetet å marken under

FÖRSÖKSTAXERINGEN

i Västernorrlands län

år 1938.

I. Lagets sammansättning.

1.

Varje arbetslag ledes av en från skogshögskolan eller skogs-institutet utexaminerad person (lagledare), vilken är ansvarig för lagets arbete.

2.

Övrig personal består av en förman (prickare), en kompass-förare, en extra lindragare, en håltesutmätare, två klavare, två linjemätare samt, där så erfordras, bärare.

II. Allmänna föreskrifter beträffande taxeringslinjerna och taxeringsbältena.

3.

Vid taxeringen skola de å lagledarens karta uppdragna linjerna med tillhjälp av kompass följas å marken. I trakter, där den magnetiska kompassen på grund av förekomsten av järnmalm icke kan användas, brukas solkompass (bilaga 1).

Så ofta tillfälle gives, bör lagledaren med tillhjälp av kartan kontrollera taxeringslinjens läge och riktning och vid behov vidtaga rättelse. Då taxeringslinje visat sig avvika från den å kartan utmärkta linjen, göres nödig förflyttning i rät vinkel mot kompassriktningen. Anteckning om förflyttningen göres å arealexteriören (blankett F 1) i härför avsett kolumnsystem, varjämte den å marken gångna linjen inritas å kartan.

Av synnerlig vikt är, att laget i terrängen befinner sig på den å kartan uppdragna linjen vid påbörjandet och avslutandet av lagets arbete å linjen samt vid sjöar och floder och i övrigt vid provytor, där tveksamhet kan råda å vilken ägargrups mark ytan är belägen.

Visar kompassföraren tendens att systematiskt avvika från linjen å kartan, bör han givas order att följa ett nytt kompasstreck. Till ledning vid sådan ändring meddelas, att en avvikelse från denna linje av omkring 10 m under gångna 1,000 m motsvarar en avvikelse av 1 nygrad.

4.

I taxeringslinjerna verkställes uppmätning inom ett 10 m brett bälte. Taxeringsbältets vänstra begränsningslinje utmärkes av en c:a 100 m lång släplina, som framdrages av kompassföraren. Den högra begränsningslinjen markeras även genom en släplina, som framdrages av extra lindragaren på ett avstånd av 10 m från den vänstra släplinan. Den extra lindragaren har till sin hjälp bältesutmätaren, som på lämpliga avstånd framför lindragaren mäter sig till 10 m avstånd från vänstra släplinan, och sålunda tjänstgör som riktpunkt för lindragaren. Sträckmätningen utföres inom taxeringsbältet på 0.5 m avstånd från vänstra begränsningslinjan medelst ett 20 m måttband av stål och med användande av röd- och vitmålade mätstickor.

Taxeringsbältets begränsningslinjer skola å marken utmärkas genom rödfärgning på lämpliga punkter av stenar, stubbar, vindfällan och dylikt samt, vid passerande av gärdesgårdar, översta slanan. Träd, vilka beröras av släplinorna, märkas med tre klapparlättslag vid tangeringspunkten. Utmärkning av vänstra begränsningslinjen verkställes av bältesutmätaren i samband med att han mäter sig till 10 m avstånd från vänstra linan. Den högra begränsningslinjen markeras av den högra klavaren. Vid utmärkningen skall iakttagas, att vänstra linan skall hava stabiliserat sig i sitt läge. Markeringen får således icke verkställas för nära inpå lindragaren. Markeringspunkt bör om möjligt finnas på minst var 40 m.

Utmed vänstra släplinan utsättes på var 100 m en numrerad mindre påle, som skall kvarstå.

Vid börjandet av 2-km å ny taxeringslinje samt för varje avslutad 2-km utsättes en större påle, försedd med påskrift om nummer å linjen och om 2-kmna å ömse sidor om pålen. Den 2-km, som skall taxeras, sättes härvid sist. Exempelvis påtecknas i linje 320 gränspålen vid påbörjandet av 2-kmn 198 sålunda:

320—196/198 eller 320—200/198, beroende på om man avlägsnar sig från 2-kmn 196 eller 200.

Vid börjande eller avslutande av taxeringslinje inuti en 2-km, antecknas å en större påle, förutom nummer å linjen och 2-kmn, även det påslag, med vilket taxeringen börjas, resp. avslutas. Vid igångsättandet av en taxering inuti en 2-km startas med det påslag, från vilket man måste utgå för att nå påslag 20 vid 2-kmnns slut. Om kartan sålunda utvisar, att 740 m skall taxeras av 2-kmn i fråga, börjas taxeringen med påslag 12.60.

Å varje 200 m med början å påle 1 verkställes kontrollmätning av bältesbredden och införes uppmätt bredd i cm i särskilt protokoll å arealexteriören.

Vid utgångs- och slutpunkt för dagens arbete, vid passerande av landsväg samt även å middagsrastställe anbringas en mindre påle med anteckning om klockslag och datum samt den gångna linjens riktning.

Alla pålar skola vändas så, att texten är synlig från det håll, varifrån laget kommit. Vid landsväg sättes pålen, för att texten skall bliva synlig från vägen, således vid den sida, som sist passerar.

Vid alla förflyttningar från taxeringslinjen, ävensom då sjöar, floder e. d. orsaka kursförändring, rödfärgas träden med tre märken ovanför varandra och uppsättes ett papper med uppgift om förflyttningen. Liknande rödfärgning ävensom s. k. mossning äger rum för utmärkande av linjeriktning i ungskog, där träden ej skola klavas.

Linjemätningen anknytes till de å kartan utmärkta punkterna, vilka i linjeriktningen befinna sig på ett avstånd av 2 km från varandra. Inom varje 2-km sker mätningen löpande, varvid längder över fjäll och vatten samt, om så är nödvändigt, över större inägor och impediment må uttagas från kartan.

Vid mätning å kartan skall, för utjämnande av kartans krympmån m. m., den för ändamålet i fråga graderade rodoidskivan användas, vilken skall läggas med de inristade linjerna mot kartan och på sådant sätt, att kartlinjens läge blir parallellt med de parallella linjerna å skivan samt 2-kmnns ändpunkter falla på de båda gränslinjerna i skivans konvergerande linjesystem.

Enbart från kartan uttagna, ej taxerade distanser samt vatten-täckt område införas i kolumn 3 å arealexteriören.

Kring mindre sjö, besådd åker m. m. vinklas på vanligt sätt. Skulle vinkling visa sig svår eller omöjlig att utföra, kan något av de i fig. 1 framställda indirekta mätningssätten användas.

Är å ny linje taxeringens begynnelsepunkt så belägen i terrängen, att den är svår att bestämma, utrönes dess läge genom

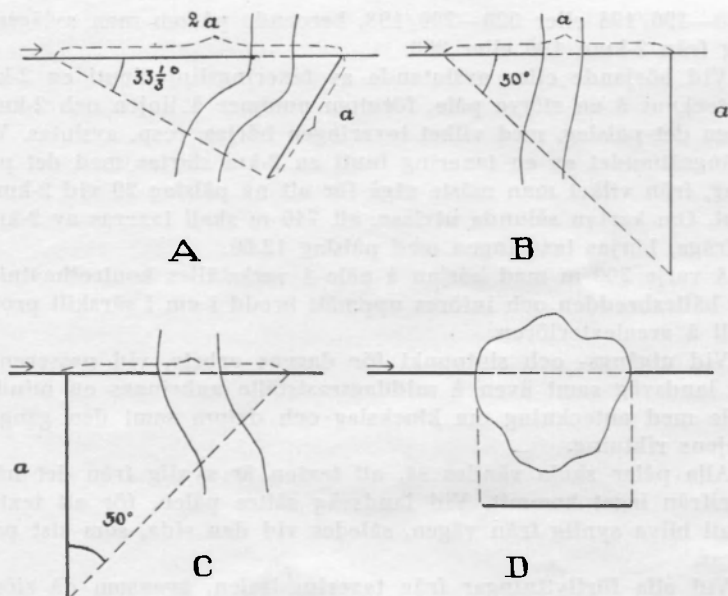

Fig. 1. Tillvägagångssätt vid mätning av vattendrag. Heldragna linjer ange sträckor, som uppmätas. (D utvisar s. k. vinkling).

mätning eller syftning från en fast punkt, vilken kan fixeras å kartan.

Den å marken uppmätta sträckan bör vid passerande av å kartan säkert bestämda punkter kontrolleras genom jämförelse med längden enligt kartan. Eventuella skillnader antecknas genast å arealexteriören i därför avsedda kolumner, varvid avvikelse införes med, om kartan angiver större längd än mätningen, +tecken och i motsatt fall med —tecken.

Korrektion av längdmätning göres endast, då full säkerhet om avvikelse från kartan föreligger. Ändring i uppålningen med anledning av införd korrektion göres ej. Härvid iakttages dock följande:

om —avvikelse införts, fortsättes taxeringen, innan ny 2-km börjas, utöver lagets påslag 20 intill slutet av kartans 2-km (t. ex. intill påslag 21.50 enligt lagets mätning, om —avvikelsen = —150 m);

om +avvikelse införts, avbrytes mätningen vid uppnådd 2-km enligt karta (t. ex. vid påslag 18.50, om +avvikelsen = +150 m);

om flera avvikelser från kartan införts under taxering av en och samma 2-km, bestämmes förfaringsättet av avvikelsernas

nettobelopp (exempelvis förfares vid avvikelserna —200 m och + 100 m som om endast en avvikelse å —100 m observerats).

Införda avvikelser från kartan föranleda ej avbrott i taxering av areal och stamantal, vilket innebär att s. k. tomgång ej får förekomma i själva taxeringslinjerna.

5.

Endast när taxeringens fortsättande å börjad linje skulle medföra tidsutdräkt, bör övergång ske från en linje till en annan och bör sådan övergång endast äga rum vid fixpunkt. Börjas taxering icke vid en 2-kms begynnelsepunkt eller färdigtaxeras icke börjad 2-km, skall å arealexteriörens anmärkningskolumn antecknas vilken del av 2-kmn, som införda uppgifter avse, samt fixpunktens beskaffenhet, exempelvis: "tax. avser 1,300 m (kartlängd) i västra delen, fixpunkt väg". Å stamlistan göres i dylika fall efter rubriken "Stamlista" anteckningen: "delsträcka från påle 00 till påle 00 i västra (östra) delen".

III. Arealens fördelning genom förande av exteriör å taxeringsbältena.

6.

Arealfördelningen å skilda ägoslag samt skogsmarkens fördelning å ålders-, bonitets- och huggningsklasser samt trädbeståndstyper redovisas genom uppmätning av linjelängder, varvid nämnda arealfördelning verkställles inom taxeringsbältet. Redovisningen införes i arealexteriören (blankett F 1). Linjelängderna redovisas i femtal meter. Där linjelängder i vissa fall ej uppmätts å marken, utan endast uttagits från kartan, redovisas jämväl sålunda uttagna längder i resp. ägoslagskolumner, såvida dylik sträcka icke går över skogsmark, vilken således blir otaxerad och i avsaknad av beskrivning. I senare fallet göres anteckning härom i anmärkningskolumnen, exempelvis: "ej tax. skogsmark 00 m", varjämte orsak till att avståndet tagits från kartan skall angivas. Nu nämnda förfaringsätt må dock tillämpas endast i yttersta nödfall.

7.

All areal ovan den av klimatet betingade, mera sammanhängande barrträdsgränsen markeras å kartan och redovisas efter uppmätning å denna endast som *fjäll*.

Myr mellan skog och fjäll hänföres till fjäll.

Vattentäckt område, varmed avses sött eller bräckt vatten, redovisas dels i särskild ägoslagskolumn, dels även i uppmätt längd

efter kartan, oavsett om måttet tagits från kartan eller uppmätning skett å marken genom vinkling eller dylikt.

8.

Å mark nedanför barrträdsgränsen urskiljas följande ägoslag:

1. *Inägojord*: åker, tomt, äng, inägobackar.
2. *Skogsmark* med särskilt angivande av hagmark.

Råder tveksamhet beträffande en viss marks hänförande till skogsmark eller äng, hänföres marken till skogsmark och göres i arealexteriörens sista kolumn anteckning härom sålunda: "möjligen äng".

Skogsmarken och bestånden inom taxeringsbältena fördelas efter okulär bedömning enligt följande grunder. Beträffande närmare definitioner i olika avseenden hänvisas till provytorna.

a) *Ålder*: Angives i 20-åriga klasser på sätt av arealexteriören framgår. Såsom kalmark redovisas skogsmark, som till mindre än tre tiondelar anses utnyttja ståndortens virkesproducerande förmåga.

I de fall då åldersredovisningen avser skogsmark, som är hänförlig till hagmark, angives detta i därför avsedd kolumn.

I samband med åldersbestämningen angives beståndsformen och skall därför i särskild kolumn antecknas, när bestånden ej äro likåldriga utan äro att hänföra till tvååldriga, fleråldriga eller restskog med beteckningarna 2, 3+ eller r.

b) *Bonitet*: Angives i Jonsons bonitetsklasser på sätt av arealexteriören framgår. Hjälpstabeller och anvisningar till stöd för boniteringen meddelas i bilaga 6. I samband härmed avskiljas sumpskogar och redovisas i härför avsedd kolumn.

c) *Huggningsklass*: Redovisas i klasserna A—E i enlighet med anvisningar under punkt 12.

d) *Trädbestånd*: Redovisas i tallskogar, granskogar, barrblandskogar, blandade barr- och lövskogar samt lövskogar. Ett bestånd betraktas som rent om inblandning av andra trädslag ej uppgår till sammanlagt tre tiondelar av grundytan. Blandskogar redovisas som barrblandskogar, om lövträdsinblandning ej uppgår till en tiondel av grundytan. I övrigt redovisas blandskogen såsom blandad barr- och lövskog.

3. *Övrig mark* (impediment) med underavdelningarna:

- a) berg,
- b) myr,
- c) diverse mark.

4. *Vattenläckt område*.

Härvid iakttages, att längder över saltvatten endast upptagas i

de fall, då en inskjutande vik och dylikt har så ringa förbindelse med havet, att den geografiskt kan anses tillhöra fastlandets vattenområde.

Beträffande definition å skilda ägoslag se bilaga 2.

9.

För att möjliggöra en korrigering av genom avläsning å barometer bestämd höjd över havet å provytor (punkt 12), skall anteckning ske i arealexteriören vid passerande av vissa höjdfixpunkter såsom sjöar, triangelpunkter o. d. om höjd över havet enligt karta och enligt avläsning å barometer. Efter dylik jämförelse omställas barometern till överensstämmelse med höjd över havet enligt karta. Då dylik omställning verkställles skall klockslag angivas. Närmare anvisningar meddelas i bilaga 4.

IV. Uppskattning av virkesförrådet vid linjetaxeringen.

10.

Vid linjetaxeringen skall räknas inom det 10 m breda bältet, begränsat av de båda släplinorna, träd med en minsta brösthöjdsdiameter å mötande kant av 15 cm på bark. Mellan påslagen 5.00—10.00 samt 15.00—20.00 räknas dessutom träd med en minsta brösthöjdsdiameter av 10 cm på bark. Om vid längdmätningen —avvikelse införts, skall räkningen jämväl omfatta denna diameterklass intill slutet av kartans 2 km. Har +avvikelse införts, avbrytes räkningen i denna diameterklass, då kartans 2 km uppnåtts.

Stamlista vid linjetaxeringen föres av förmannen, som även jämte lagledaren övervakar, att instruktionen noga följes med avseende å mätningen av linjebredden och klavningen av träden (blankett nr F 2).

Träden klavas vid räkningen vid brösthöjd, 1.3 m från marken, och prickas i 5-cmsklasser, vilka benämnas efter sin lägsta gräns; dock tilldelas diameterklass 45 alla träd med en diameter av 45 cm och däröver. Träden räknas vare sig de äro stämplade eller ej. Alla räknade träd märkas med rödfärg.

Vid räkningen ingå icke trädslag, som sakna upprätt stamform, såsom en, hassel, buskformiga sälgarter o. d.

Träd, växande å som fjäll redovisad areal, samt träd å tomtmark, i trädgårdar och parker, som äro att hänföra till trädgård, ingå ej i taxeringen.

Prickning sker med fördelning å trädslagen tall (t), gran (g), björk (bj), asp samt övriga trädslag (ö).

Lärk hänföres till gruppen övriga trädslag, ädelgran till gran.

Träden prickas med hänsyn till sin förekomst i stamlistans kolumner för skogsmark, varvid även för underavdelningen hagmark, inägojord och övrig mark.

Uppenbara vrakträd, som endast beräknas bli dugliga till ved, skola prickas för sig. Torra träd samt vindfällan, som vuxit inom bältet, och som äro dugliga till ved, ingå i räkningen men prickas likaledes för sig.

Träden utropas högt och tydligt av klavaren, och ropet upprepas tydligt av förmannen vid protokollföringen.

Prickningen av träden skall ske i pricklistan i vågrät riktning och verkställes medelst nål. Ringade rutor beteckna provträd för kontroll å diametermätningen.

Stamlistan summeras av prickaren för varje avslutad 2-km. Stamlista skall föras även för trädlös inägojord samt vattentäckt område.

V. Provträd vid linjetaxeringen.

11.

Då visst träd utfaller som provträd vid linjetaxeringen korsklavas detta av klavaren i mm och måtten rapporteras till lagledaren, som för särskilt protokoll över dessa å blankett F 3.

Då två träd, tillhörande samma diameterklass och trädslag, utropas nästan samtidigt, skall prickaren tillse, att klavaren icke efter eget val utmärker vilket av dem, som skall bli provträd. Kan prickaren ej avgöra vilket träd, som ropats först, anses det träd, som sist passerades vid lagets gång i taxeringslinjens riktning, utgöra provträd.

VI. Arealens fördelning genom beskrivning av provytor.

12.

1 samband med linjetaxeringen skall inom varje 2 km-sträcka utläggas fyra provytor på påslagen: 4.80—5.00, 9.80—10.00, 14.80—15.00, 19.80—20.00. Ytorna betecknas med V_1 , V_2 , V_3 och V_4 , om taxeringen fortlöper från väster och $\ddot{O}_1$, $\ddot{O}_2$, $\ddot{O}_3$ och $\ddot{O}_4$, om taxeringen sker från öster. Har vid längdmätningen +avvikelse införts, förlägges sistnämnda yta till de 20 sista m före kartans 2 km-påle.

Ytorna göras rektangulära, 20×10 m, och utsättas medelst kors-tavla med vänstra begränsningslinan såsom 20 m sida.

För provyta föres protokoll, för skogsmark å blankett F 4 a, för inägojord och övrig mark å blankett F 5.

I protokoll över provyta skall redovisning lämnas i följande avseenden.

A. Ägargrupper.

För varje provyta skall om möjligt å marken avgöras till vilken skogsägargrupp den hör. Härvid skiljes å allmänna skogar, med underavdelningarna kronoskogar och övriga allmänna skogar, samt enskilda skogar, med underavdelningarna aktiebolagsskogar och övriga enskilda skogar. Beträffande närmare definition å dessa ägargrupper se bilaga 3. Bestämning av ägargrupp sker till huvudsaklig del efter provytans läge enligt därför särskild utarbetad karta. Å kartan finnas rågångar mellan olika ägargrupper markerade med olika färg enligt särskilt beteckningsschema. I de fall då tveksamhet råder angående ägargrupp, bör lagledaren å platsen söka utreda, till vilken ägargrupp ytan är att hänföra. Om detta ej är möjligt angivas samtliga de ägargrupper ytan kan tänkas beröra. Se vidare instruktion för arbetets praktiska utförande. Yta å inägojord skall ej redovisas skild å ägargrupper (se nedan).

För varje yta skall upprättas protokoll. Är yta belägen å gräns mellan olika ägargrupper, upprättas protokoll för varje del för sig med angivande av huru stor del av ytan, uttryckt i tiondelar, som är belägen å varje ägargrupp.

B. Ståndortskaraktärer.

För varje provyta skall i protokollet anteckningar göras i följande hänseenden.

Skogsmark (hagmark).

1) *Höjd över havet*: Medelst barometeravläsning (bilaga 4).

2) *Marklutning*: Med avseende å lutningsgrad i följande klasser: plan (0—5°), svag (6—10°), medelstark (11—20°), stark (21—30°), brant (31—45°) och för lutningsklasserna svag och däröver med avseende å lutningsriktning i åtta väderstreck. N, NE, E, SE, S, SW, W, NW. Lutningsgraden bedömes okulärt.

3) *Vindexposition*: Med angivande av fyra väderstreck N, E, S, W, och styrkegraderna extra stark, stark och mindre stark. Såsom bedömningsgrund för angivande av exposition eller ej skall läggas beståndets behandling vid eventuell avverkning. I förra fallet angives vindexpositionens styrkegrad med hänsyn till vad vid avverkningen bör iakttagas beträffande dennas form och styrka. Om expositionen förorsakas av närhet till havet eller mot fjället anges detta.

4) *Vegetationsklassifikation*: Härvid skiljes i första hand å fastmarkers och torvmarkers växtsamhällen.

Fastmark, med underavdelningarna ljunghed och avdikad torvmark, som invunnits för varaktig skogsproduktion, beskrives med avseende å

- a) *bottenskikt*: saknas, lavar, friskmarksmossor, sumpmossor;
- b) *fältskikt*: saknas, ris, gräs, örter;

Beträffande fältskiktstyper med ris anges ett eller två av de *allmännast förekommande* risen.

- c) *ledväxter*.

Härvid skall särskilt angivas förekomst av blåsippa, vitsippa, *Oxalis*, ekorrbärsört (*Majanthemum bifolium*), *Dryopteris Linæana*, midsommarblomster (*Geranium silvaticum*), hönskornell (*Cornus suecica*), stormhatt (*Aconitum septentrionale*), tolt (*Mulgedium alpinum*), älggräs (*Filipendula ulmaria*), högvuxna ormbunkar, utom örnbräken, och trekantsmossa (*Hylocomium triquetrum*).

För dessa ledväxter skall efter okulär uppskattning angivas förekomst med 1 = enstaka, 2 = tunnsådd, 3 = strödd, 4 = riklig samt 5 = ymnig.

För hyggen skall angivas riklig förekomst av: krustätel (*Aira el. Deschampsia flexuosa*), mjölke (*Epilobium* el. *Chamænerium angustifolium*), hallon (*Rubus idæus*) och örnbräken (*Pteris aquilina*).

I de fall då bottenskikt och fältskikt äro betespåverkade, skall detta angivas.

Torvmarkers växtsamhällen utgöras av myrmar och sumpskogar. Såsom skogsmark redovisas endast sumpskogar och dessa indelas i egentliga, mosseaktiga och kärraktiga.

Närmare anvisningar för vegetationsklassifikation meddelas i bilaga 5.

5) *Bonitet*: Angives enligt Jonsons boniteringsschema (bilaga 6) i överensstämmelse med den bonitet, som åsatts den mot ytan svarande längden i arealexteriören. Skulle vid noggrannare bedömning visa sig, att provytan bör åsättas annan bonitet än den, som åsatts vid förandet av arealexteriören, skall detta angivas genom utsättande av den avvikande boniteten med romersk siffra i kolumnen omedelbart efter bonitet IX.

För möjliggörande av jämförelse med statens skogsförsöksanstalts boniteringssystem skall varje yta hänföras till någon av följande grupper.

I. Närmelsevis likåldriga rena bestånd eller med avseende på det härskande trädslaget närmelsevis likåldriga blandbestånd, där det före den första behandlingen härskande trädslaget fortfarande

dominerar. Beträffande bestånd, som uppkommit under skärm, utgör skärmträdens borttagande ej hinder för hänförande till denna grupp. Beståndet får icke hava undergått sådan behandling, att det härskande trädslagets höjdkurva över diametrarna eller dess övre diametergräns avsevärt ändrats från de förhållanden, som råda i jämförliga låggallrade eller likformigt genomhuggna bestånd. Stamantalet i de grövre diametrarna kan sålunda vara starkt reducerat, men dessa diameterklasser skola fortfarande vara representerade. Bestånd, vilka övergåts med äldre dimensionshuggningar eller borttagande av överskärmande träd, men sedan återuppbyggt sin diametersammansättning, hänförs till denna grupp, men skall anteckning om dylik huggning verkställas. Likaledes skall anteckning ske, om beståndet under hela sin tidigare utveckling varit oberört av huggningar.

II. Bestånd, som i övrigt tillfredsställa fordringarna för grupp I, men där det härskande trädslagets övre diametergräns avsevärt sänkts genom ensidig huggning uppifrån. Bestånd, vilka övergåts med äldre dimensionshuggning och sedan ej förmått återuppbygga sin diametersammansättning, hänförs till denna grupp, och skall anteckning om dylik dimensionshuggning göras.

III. Övriga bestånd. Denna grupp kommer i huvudsak att omfatta utpräglad olikåldriga bestånd samt bestånd, där det förut härskande trädslaget borthuggits.

För bonitering i grupperna I—III skall å borrhållsmarkeras 2 cm och 4 cm avstånd från mörgen med hjälp av här för graderad rodoidskiva (punkt 14).

Samtliga ovanstående beskrivande faktorer, karaktärsväxter och dylikt med undantag för höjd över havet, äro angivna å blanketten. Beskrivning av provytan skall ske genom överkorsning av de för ytan gällande faktorerna och de på ytan förekommande karaktärsväxterna och dylikt. Då flera egenskaper eller dylikt förekomma samtidigt, överkorsas dessa samtliga. Vid beskrivning av exempelvis bottenkiktet, då detta utgöres av en mosaik av lavar och friskmarksmossor, skall såväl beteckningen lavar som friskmarksmossor överkorsas. Vid fältskiktets beskrivning skall på samma sätt, då ris, gräs och örter förekomma samtidigt, samtliga överkorsas. Härvid skall den dominerande karaktärsfaktorn överkorsas dubbelt.

C. Beståndskaraktärer.

För varje provyta eller i förekommande fall del därav, som är belägen å skogsmark, skall härjämte i protokollet anteckningar göras i följande hänseende:

1) *Alder*: Angives i följande klasser: I (under 21 år), II (21—40 år), III (41—60 år), IV (61—80 år), V (81—100 år), VI (101—120 år), VII—VIII (121—160 år) och IX + (161 år och däröver) och i överensstämmelse med den åldersklass, som åsatts den mot provytan svarande längden. Vid två- eller fleråldrig beståndsform angivas de skilda klasserna efter procentuell fördelning i areal.

En föryngring av tillräcklig slutenhet redovisas i åldersklass I, utan hänsyn till huruvida den passerat det kritiska stadiet eller ej.

Till grund för åldersklassbedömningen skall läggas antalet årsringar vid brösthöjd, ökat med det antal år som normalt kan anses åtgå för att en fritt uppvuxen planta å ståndorten i fråga skall nå brösthöjd (bilaga 7).

Provyta, som är belägen å tydligt markerad beståndsgräns, skall i likhet med vad som föreskrivits beträffande ägargrupper och ägoslag beskrivas å skilda protokoll med angivande av hur många tiondelar av ytan, som varje beståndstyp omfattar.

2) *Slutenhetsgrad*: Slutenheten kommer att närmare karaktäriseras genom bearbetning av provytematerialet. Vid fältarbetet angives likväl den slutenhetsgrad, som avser att giva ett uttryck för i vad mån det befintliga beståndet, med hänsyn tagen till ålder och trädslag, utnyttjar ståndortens virkesproducerande förmåga. Vid fullt utnyttjad produktionsförmåga eller, vad avser plantskog, dennas framtida möjlighet att utnyttja marken, åsättes slutenhetsgrad 1 samt vid lägre grader tiondelar, 0.9, 0.8 o. s. v.

Om beståndsutvecklingen genom överslutenhet är hämmad, åsättes 1+. Observeras bör, att nygallrade bestånd ofta ge intryck av lägre slutenhet, än vad som svarar mot deras virkesproducerande förmåga. Graderna 0.1 och 0.2 beteckna så låg grad av utnyttjande, att skogsmarksarealen skall redovisas som kalmark. Mera påtaglig luckighet markeras genom understrykning av slutenhetsgradssiffran med ett streck för stark luckighet och två streck för extra stark luckighet.

3) *Beståndsform*: Härmed avses blott att giva ett sammanfattande uttryck för åldersfördelningen genom beteckningarna kalmark, likåldrig, tvååldrig och fleråldrig samt dessutom restskog. Ett bestånd anses likåldrigt, då åldersvariationen ej är av större betydelse för beståndets framtida behandling. Överensstämmelse med arealexteriörens motsvarande beskrivning skall föreligga.

4) *Beståndshistorik*: Härmed avses dels att med en kort anteckning ange uppkomstsätt för plantskog (plantor under brösthöjd), och därvid särskilja självsådd från kulturskog, dels även karaktärisera föregående huggning under närmast föregående tio år,

såsom röjningsgallring (huggning, där den direkta arbetskostnaden icke täckes av virkets värde), gallring (huggning, där den direkta arbetskostnaden täcker virkets värde och som avser att bibehålla beståndet) eller förnygringshuggning (huggning, som åsyftar beståndets avveckling).

För plantskog skall i samband med uppgift om uppkomstsätt angivas, huruvida beståndet är skadat genom betning eller icke.

6) *Allmänt tillstånd*: Betecknas tillfredsställande, mindre tillfredsställande samt otillfredsställande och avser att giva ett sammanfattande uttryck åt det nuvarande tillståndet i ett bestånd av den art, som provyta eller särskilt redovisad del därav representerar, med avseende på slutenhetsgrad, trädslag och trädens utveckling.

Såsom orsaker till beteckningen mindre tillfredsställande eller otillfredsställande angives försumpning, stavaskogskaraktär, olämpligt trädslag, gleshet (för plantskog), kvistighet, snöbrott, skogseld under sista tio åren och dylikt. Andra skador betecknas å blankeiten F 4 a som övriga med anteckning av orsaken. Vid beteckningen mindre tillfredsställande eller otillfredsställande skall alltid orsak angivas.

7) *Åtgärdsförslag*:

a) Behov av dikning. Om provyta representerar en intill 0.25 hektar strängt lokaliserad försumpning, skall anteckning om behov av dikning icke göras.

b) Behov av hyggesröjning. Med hyggesröjning avses borttagande av sjuka, skadade, missformade och oväxtliga träd, kvarstående från det tidigare beståndet, vilka icke anses böra kvarlämnas för att inväxa i det nya beståndet eller för att bilda beståndsgrupper.

c) I överensstämmelse med arealexteriören indelas provytan i följande huggningsklasser:

A. Skogsmark under förnygring.

B. Plantskog samt yngre (utvecklingsbar) skog i tidigare utvecklingsstadium, i vilka eventuella averkningar under närmaste tio år anses få karaktär av röjningsgallring. Stavaskog hänföres till denna grupp.

C. Yngre (utvecklingsbar) skog i senare utvecklingsstadium.

D. Skog, som på grund av ålder och allmän utveckling anses böra hänföras till äldre skog.

E. Skog av onormal sammansättning och beskaffenhet, som snarast bör avverkas. Hit hänföres dels skog, som på grund av olämplig avverkning eller av andra orsaker starkt utglesats, trasbestånd, dels även skog av olämpligt trädslag.

Å provytorna uppdelas huggningsklass D med avseende å kommande behandling i följande klasser:

D: 1. Skog, som tillsvidare bör behandlas med beståndsvårdande huggning.

D: 2. Skog, om vilken tveksamhet kan råda, huruvida den tillsvidare bör behandlas enl. D: 1, eller om den bör avvecklas.

D: 3. Skog, som bör avvecklas.

För huggningsklasserna A, B, C och D: 1 angives å provytorna huruvida någon huggning anses erforderlig eller ej under närmaste tio år. Denna huggning beräknas för klass A utgöra kompletteringshuggning, för B röjningsgallring samt för C och D: 1 beståndsvårdande huggningar.

8) *Trädbestånd*: Angives i överensstämmelse med vad som ovan anförts under avdelning III.

I fråga om blandade barr- och lövskogar skall vid anteckningen å provytan iakttagas, att ungefär lika blandning barrskog och lövskog, räknat efter grundytan, markeras med överkorsning av ordet "Blandade", under det att, då barrskogen överväger, överkorsning skall ske av ordet "barr-", samt då lövskogen överväger ordet "lövskogar" överkorsas.

Beståndskaraktärerna angivas genom överkorsning av de å blanketten utsatta karaktärerna.

Inägojord och övrig mark.

Inägojord och övrig mark skall beträffande trädbestånd beskrivas på likartat sätt som angivits för skogsmark. För provyta å tomt redovisas ej förekommande träd. Övrig mark skall uppdelas i berg, myr och diverse mark. Myrar karaktäriseras genom underavdelningarna rismosse, starrmosse och kärr. För myr skall härjämte angivas om den är odikad eller dikad och i senare fall om dikningen är nyligen utförd eller äldre (mer än ungefär tio år gammal). För trädbevuxna berg och myrar utsättes, i överensstämmelse med vad som angivits under skogsmark, den grupp enligt skogsförsöksanstaltens boniteringssystem, som provytan kan anses hänförlig till.

VII. Det genom linjetaxeringen uppskattade virkesförrådets fördelning medelst uppskattningen å provytorna.

13.

Å varje provyta eller i förekommande fall del därav verkställes inmätning av träd i följande utsträckning:

Samtliga träd, med undantag för torr- och vindfälld skog samt uppenbara vrak, klavas å hela provytan och prickas å provyteprotokollets stamlista med fördelning å trädslagen tall, gran, masurbjörk, övrig björk, asp, klibbal, övrig al och övriga samt i 2.5 cm-klasser intill 20 cm vid brösthöjd och i 5 cm-klasser för träd över 20 cm vid brösthöjd.

Å provytor med beteckning V och V₃ samt Ö och Ö₃ skall uppklavning endast verkställas för träd över 5 cm vid brösthöjd men i övrigt efter samma grunder.

För bestämmande av plantförekomst skola å ytor inom huggningsklasserna A, B (dock endast plantskog), D: 2, D: 3 och E (dock endast trasbestånd) två mindre cirkelytor med en radie av 2 m utläggas, inom vilka utvecklingsdugliga, minst 3-åriga, plantor skola uppräknas med fördelning å trädslagen tall, gran och björk. Härvid skola förekommande tallplantor uppdelas efter höjd i klasserna intill 2 dm, 2—8 dm samt 8—13 dm. Antalet skall för varje trädslag angivas intill fem. Finnas flera plantor skall endast ett + tecken antecknas efter antalet. Ytorna skola utläggas så att cirkelytans mittpunkt blir belägen i mitten av de två kvadratytor om 10×10 m, som hela den rektangulära ytan om 20×10 m kan delas i genom en tvärlinje.

Av de träd, som uppräknas å ytorna, uttagas provträd enligt kvotsystem som framgår av följande tabell.

Provträdskvoter å provytorna.

Trädslag	Diameterklass				
	0 —	5 —	10 —	15 —	20 — 45 +
Tall	1/20	1/20	1/6	1/3	1/1
Gran	1/50	1/25	1/7	1/3	1/1
Björk	inga	1/40	1/10	1/5	1/1
Övriga	1 provträd	1/20	1/4	1/2	1/1

För bestämmande av provträd verkställes prickning av å provytan uppräknade träd även å blankett F 11. Provträd utfaller vid varje å blanketten markerad grövre linje.

Härjämte skola extra provträd i diameterklasserna 30—45+

uttagas å en yta, representerad av 40 m linjetaxerad håltesbredd omedelbart före varje provyta. För dessa provträd antecknas bonitet enligt Jonson, huggningsklass och grupp för bonitering enligt skogsförsöksanstaltens boniteringssystem, som är tillämplig för de bestånd, i vilka provträden utfalla.

14.

För varje provträd antecknas trädslag med förkortning och uppdelning i tall = t, gran = g, masurbjörk = mbj, övrig björk = bj, asp = a, klibbal = kl, övrig al = al samt övriga = ö (blankett F 4 b¹).

Härefter verkställs mätning enligt följande:

1) *Diameter på bark*: Mätes i mm på två mot varandra vinkelräta diametrar.

a) vid brösthöjd.

b) vid 1.7 m från marken för barrträd som hava en brösthöjdsdiameter på bark av 20 cm eller däröver.

2) *Barktjocklek*. Mätes i närmaste hela mm å två diametralt motsatta punkter. Barktjocklek mätes vid brösthöjd och vid 1.7 m från marken, det senare dock endast för barrträd, som hava en brösthöjdsdiameter på bark av 20 cm eller däröver. För träd under 5 cm vid brösthöjd mätes ej barktjocklek.

3) *Höjd*: Mätes från marken medelst Christens höjdmätare och en 5 m stång. Vid antecknandet av höjden sker avrundning vid höjd under 10 m till närmaste 0.5 m och vid höjd över 10 m till närmaste 1.0 m.

4) *Krongräns och formpunkt*: Observation verkställs med Christens höjdmätare. Formpunkt bestämmes ej för träd under 10 cm vid brösthöjd. Krongränsen mätes i höjd över marken och antecknas på närmaste 0.5 m. Vid krongränsens bestämmande anses ensam, frisk gren under den samlade gröna kronan ej tillhöra densamma.

5) *Toppskott*: Angives som summa av de fem sista årens toppskott och anges i dm. Toppbrutna träd och träd med upphörd höjdtillväxt betecknas i det förra fallet med ø och i det senare med o; å lövträd bedömes ej toppskottslängd. Till stöd för toppskottsbedömningen må observeras toppskott å vindfällan. Toppskott bedömes ej för träd under 5 cm vid brösthöjd.

6) *Kronradie*: Största kronradien för tall och gran uppmätes genom lodning och anges i dm.

Härjämte skall bedömning ske enligt nedanstående av:

1) *Trädklass*: Följande klassindelning betecknad med arabiska siffror skall användas: 1 = härskande träd, 2 = medhärskande träd, 3 = behärskade träd, 4 = undertryckta träd. Härjämte skall

angivas om trädet tillhör underväxt (uv) eller utgöres av överståndare (ö).

De *härskande* träden äro de högsta i beståndet. De *medhärskande* äro av något lägre höjd, äga svagare utbildad krona och ej sällan klenare stam än de härskande. De medhärskande trädens toppar nå till omkring $\frac{5}{6}$ av de härskande trädens höjd. De *behärskade* träden nå till omkring $\frac{3}{4}$ av de härskande trädens höjd och hava vanligen kortare toppskott och äro senvuxna. *Underbeståndets träd* nå till de härskande trädens halva höjd och äro i regel undertryckta.

Som *överståndare* redovisas träd i bestånd, tillhörande huggningsklasserna B och C, av så ringa antal per arealenhet, att de ej jämte det under befintliga beståndet bilda ett tvååldrigt bestånd. För överståndare av tall ligger den nedre krongränsen över eller i jämnhöjd med beståndets härskande kronskikt. Överståndares ålder är väsentligt större än beståndets.

Till *underväxt* räknas träd, som nå högst till huvudbeståndets halva höjd, och vilkas ålder är väsentligt mindre än huvudbeståndets.

2) *Mogenhetsklass*: Vid mogenhetsklassbestämning följes den vid förra riksskogstaxeringen tillämpade mogenhetsklassindelningen och betecknas utvecklingsbara, unga och medelålders träd med 1, äldre avverkningsmogna, i huvudsak friska träd med 2 samt starkt övermogna eller väsentligt skadade träd, som vid kvarstående avtaga i användbarhet, med 3. I mogenhetsklass 2 skall dock särskiljas sådana träd, som ännu anses hava nöjaktiga utvecklingsmöjligheter, vilka skola betecknas med 2¹. Bedömning av mogenhetsklass skall endast ske för barrträd.

3) *Skador*: Vid antecknande av skador skola endast nedanstående beteckningar användas: tt = torrtopp; tb = toppbrott; rr = rotröta; p = peridermium (tp = toppgadd, mp = mittgadd, rp = rotgadd); b = brandljud; d = åverkan av större djur; i = insektsangrepp (ib av barkborre); m = åverkan genom människor; x (för barrträd) = dubbeltopp.

4) *Kvalitetsklass*: Bedömning härav sker med ledning av bilaga 8. Rotstockens kvalitet antecknas i tre klasser för träd, vilka hava en brösthöjdsdiameter av 20 cm och däröver. För klasserna 2 och 3 angives orsak till nedklassning efter kvist, röta, krök samt övriga fel (sprickor m. m.). Förekomma flera orsaker samtidigt angivas de skilda orsakerna genom korsning i resp. kolumner.

För träd i diameterklassen 15— antecknas endast om trädet, utvuxet till 20 cm, beräknas bliva hänförligt till klass 3.

Bedömning skall endast ske för barrträd samt björk och asp.

Efter avslutandet av protokollföringen av provträden med därvid bedömd kvalitetsklass, verkställs en noggrannare beskrivning om orsaken till kvalitetsbedömning å blankett F 9 för provträd belägna å provytor med beteckning V_2 och V_4 samt $\ddot{O}_2$ och $\ddot{O}_4$ och inom 1 m avstånd från begränsningslina.

5) *Vrak*: Träd, vilka vid linjetaxering icke okulärt bedömts till vrak, men vid närmare översyn befunnits hänförliga till denna grupp, markeras genom ett x i vrakkolumnen.

Borrspån:

Dessutom skall från varje provträd liksom från extra provträd över 30 cm vid brösthöjd tagas ett borrarspån vid brösthöjd, vilket så nära som möjligt skall inriktas mot trädets märke. Innersta årsringens avstånd från trädets märke får ej överstiga 2 cm. Å dessa borrarspån skall för barrträd gräns mellan splint och kärna markeras med anilinpenna. Borrning vid brösthöjd skall ej utföras för träd under 5 cm vid brösthöjd samt för träd under 10 cm vid brösthöjd endast å ytor med beteckning V_2 och V_4 samt $\ddot{O}_2$ och $\ddot{O}_4$.

För bonitering efter skogsförsöksanstaltens boniteringssystem, markeras å samtliga borrarspån från träd, med en höjd av 5 m och däröver, 2 cm och 4 cm avstånd från mörken. Till hjälp för denna markering skall användas rodoidskiva.

För att undvika ensidig borrning skall å ytorna V_2 och V_4 samt $\ddot{O}_2$ och $\ddot{O}_4$ borrarspånet uttagas i taxeringslinjens riktning samt å ytorna V_1 och V_3 samt $\ddot{O}_1$ och $\ddot{O}_3$ vinkelrätt mot taxeringslinjens riktning och från vänstra sidan av trädet, sett i samma riktning.

Å träd över 30 cm vid brösthöjd skall ett extra borrarspån uttagas, diametralt motsatt borrarspånet till mörken. Detta borrarspån skall avse tillväxtberäkning och behöver endast omfatta de 30 sista årsringarna.

Härjämte skall för beräkning av stubbålder å provträd av tall och gran borrning verkställas å provträd, belägna å ytorna V_2 och V_4 samt $\ddot{O}_2$ och $\ddot{O}_4$ och inom 1 m avstånd från vänstra begränsningslinan, varvid borrhålets höjd över marken i dm antecknas å borrarspånshylsan.

Borrarspånet inlägges i hylsa, som förses med anteckning om linjenummer, 2-km-nr samt provytans nummerbeteckning jämte provträdets nummer, trädslag och diameterklass. Anteckning göres dessutom om borrarspånet är taget vid stubben eller såsom extra tillväxtspån. Är trädet rötskadat, så att borrarspån ej kan erhållas mer än till en mindre del, sker anteckning härom, varjämte trädets ålder bedömes och antecknas i provträdsprotokollet.

15.

För provträd utfallande å inägojord och övrig mark skola bestämningar å provträden endast avse angivande av trädslag samt diameter vid brösthöjd, barktjocklek, höjd i meter, krongräns, formpunkt och toppskott. Borrspån uttagas enligt samma grunder som å skogsmark.

VIII. Allmänna föreskrifter.

16.

Förutom vad här ovan föreskrivits åligger det lagledaren:

att omhänderhava och med vederbörliga verifikationer redovisa för de för taxeringslaget utlämnade medlen. Dylig redovisning, omfattande kalendermånad, skall insändas till *Riksskogstaxeringsnämnden, Regeringsgatan 10, Stockholm*, inom en vecka efter månadens utgång;

att attestera samtliga kvitton. Dessa böra skrivas på av nämnden tillhandahållna kvittensblanketter och ej å smärre notor eller papperslappar. Kvittringen skall göras med bläck eller anilinpenna;

att numrera verifikationerna i övre vänstra hörnet och assurera dem till deras fulla värde;

att vid insändande av första månadens redovisning och sedermera vid nyanställningar ovillkorligen samtidigt med avlöningslistan insända uppgift om de anställdas fullständiga för- och tillnamn, födelseår och dag, post- och bostadsadress samt mantals-skrivningsort;

att till månadsavlönad utbetala lön för del av månad enligt resp. månads dagantal i överensstämmelse med för olika månader upprättad tabell;

att utkvittera och ansvara för de instrument och redskap, som utlämnas till laget, samt att tillse, att desamma äro fullt brukbara;

att instruera varje man i laget i de metoder, efter vilka arbetet skall bedrivas, samt inpränta vikten av att alla observationer och mätningar göras med största noggrannhet och i överensstämmelse med denna instruktion;

att tillse, att ej några av de föreskrivna observationerna bortglömmas eller utföras mindre omsorgsfullt, och att text och alla siffror skrivas med största tydlighet;

att ordna lagets arbete och förläggning på ett tidsbesparande och ändamålsenligt sätt;

att övervaka, att i regel ingen man i själva taxeringslaget bär tyngre packning än 15 kg, inklusive proviant och redskap, frånsett släpliner. Varje bärare skall i regel kunna medföra minst 40 kg;

att under arbetet icke lämna sitt lag samt övervaka, att god ordning råder i laget;

att skadegörelse på gröda, hägnader o. d. undvikes samt i övrigt tillse, att anledningar till konflikter med ortsbefolkningen undvikas samt omedelbart rapportera, om sådana förekommit;

att tillse, att försiktighet med eld iakttages och att sålunda under torrperioder rökning i skogen icke förekommer;

att, därest någon i laget visar sig olämplig, avstänga denne från deltagande i arbetet samt omedelbart anmäla förhållandet till överledaren eller nämnden;

att utbilda reserver till förmän och övriga befattningar efter samråd med överledaren;

att i händelse av olycks- eller sjukdomsfall ordna för den sjuks skötsel och eventuella förflyttning samt till nämnden insända rapport härom (bilaga 9);

att föra arbetsjournal i enlighet med särskilt formulär, blankett F 6;

att tillse, att alla protokoll väl förvaras och ordnas;

att låta omskriva och därvid kontrollera starkt uppblötta eller på annat sätt skadade protokoll;

att minst en gång i veckan till nämnden insända avslutade blanketter och insamlade borrspån;

att härvid bifoga ej vidare behövliga kartor;

att helst inslå försändelserna i stark kartong och omslagspapper;

att alltid förse dessa med anteckning om avsändares namn och adress samt insända borrspån såsom vanlig postpaketförsändelse och stamlistor och protokoll såsom rekommenderade brev (mottagna kvitton härå förvaras);

att tillse att i dessa försändelser ej inläggas rekvisitioner eller särskilda meddelanden till nämnden;

att samtidigt å brevkort (blankett F 7) meddela avsändandet och rekvirera eventuellt behövliga blanketter och andra utensilier;

att alltid härvid uppge lämplig postadress för eventuella meddelanden;

att å sålunda uppgiven adress efterhöra post;

att härvid övervaka att endast post för det egna laget hämtas;

att vid avflyttning från en ort lämna uppgift om adressförändring å såväl *poststation* som gård, varifrån förflyttning sker;

att vid slutet av varje vecka å blankett F 8 rapportera till nämnden den gångna veckans arbeten och i den mån det är möjligt, närmaste veckans arbetsplan;

att härvid lämna uppgift om den ordningsföljd, i vilken linjerna troligen komma att taxeras;

att veckorapporten skall omfatta minst tiden t. o. m. dagen före avsändningsdagen samt resplanen minst en vecka framåt. Antal arbetstimmar, som vid veckans slut inalles från taxeringens början fullgjorts utöver den ordinarie arbetstiden och för vilka motsvarande ledighet ej redan uttagits utan påräknas först längre fram, skall angivas å varje veckorapport. Å densamma skall även i god tid anmälas, när på detta sätt inarbetad tid beräknas komma att uttagas. Ledighet för redan inarbetad tid kan av lagledaren medgivas laget för högst två dagar. Arbeta å sön- och helgdagar skall undvikas; härvid inbegripes icke nödig förflyttning av lag t. ex. från avslutad linje till ny;

att snarast möjligt telegrafiskt under adress "Riksskogstaxeringen, R. T. 11 21 37 Stockholm" eller per telefon Stockholm 11 21 37, 11 21 38 eller 21 03 24 inrapportera förändring i uppgiven arbetsplan eller adress. Även för andra viktiga och brådskande meddelanden kan telegrafien eller telefonen anlitas. Nämndens expedition hålles öppen vardagar mellan kl. 9—15. Efter denna tid kunna telefonmeddelanden även göras på söndagar, tisdagar och torsdagar, då nämndens tel. 21 03 24 är inkopplad till förmedlingsbyrån (telefonvakt);

att adressera meddelanden i tjänsten direkt till riksskogstaxeringsnämnden och ej till någon av dess ledamöter eller tjänstemän personligen.

Arbetstiden skall inklusive gångtid och högst 1 ½ timmes raster för måltid och vila utgöra i genomsnitt 10 timmar per dygn. Lagledaren äger dock bestämma varje dags arbetstid med hänsyn till arbetets lämpliga bedrivande.

Lagledarens närmaste överordnade är överledaren.

Förmannen skall närmast under lagledaren utöva befäl och biträda denne vid övervakandet av lagets arbete.

Transporter med järnväg eller skjuts mellan huvuddepåer av för laget oundgänglig utrustning — även personlig sådan, som godkänts av lagledaren — bekostas av nämnden.

Lagledaren skall i god tid till nämnden, före avslutandet av sin taxeringstrakt, telegrafiskt meddela sista 2-kmn samt telegramadress. Avresa från arbetet får ej anträdas, innan medgivande härom ingått från nämnden.

BILAGOR.

Bilaga 1.

Solkompassens användning.

1) *Polhöjden* uttages på kartan på 0.05° när. Detta gradtal subtraheras från 90° . och den uppstående resten inställes på *den rörliga undre gradbågen*.

2) *Longituden väster eller öster från Stockholm* uttages från kartan på 0.05° när och gradtalet multipliceras med 4, då *longituden i tidsminuter* erhålles. Denna räknas *negativ för orter väster om Stockholm* och *positiv för orter öster om Stockholm*.

Tidsekvationen för observationsdagen erhålles från *Den svenska almanackan* för året.

Sann soltid uträknas enligt formeln:

gemensam borgerlig tid + 12 min. +

longituden i tidsminuter — tidsekvationen,

varvid observeras longitudens och tidsekvationens tecken.

*Diopterskivans fasta streck*¹ inställes så noggrant som möjligt å den beräknade sanna soltiden på timskivans högra sida, då diopterskivans fäste är riktat mot observatorn.

3) *Den kvadratiske bottenkivan* horisonteras med dosvattenpass. Dosvattenpasset skall härvid alltid ställas på ett av bottenkivans hörn, icke bredvid på underlaget.

4) *Hela apparaten* vrides, tills dioptern är riktad mot solen. Detta inträffar, då trådens skugga faller genom den motsatta diopterdelens springa, och *bottenkivans kanter* ange då riktningsgarna norr—söder och öster—väster.

Vid svag sol kan man med användande av skyddsglas inrikta direkt mot solen.

5) Instrumentet skall med största aktsamhet handhavas och vårdas. Alla lagerskruvar böra vara fast, men ej hårt åtdragna.

Bilaga 2.

Definitioner för ägoslagen.

I. Inågojord.

1. Åker.

All uppbruten mark, som är eller beräknas bli använd för odling av säd, rotfrukter, foderväxter, trädgårdsväxter med mera dylikt.

¹ Exaktare inställning kan göras i vänstra sidan med hjälp av nonien, dock först sedan densamma fastskruvats med nollstreckel i ett läge, diametralt motsatt till det fasta streckets.

Mark, som tidigare brukats som åker men numera användes för betesändamål, redovisas såsom åker. Dock skall sådan åker, som med hänsyn till belägenhet (t. ex. nedlagda torpställen), omfång eller andra omständigheter är att betrakta som definitivt igenlagd, hänföras till äng, om den varaktigt användes som sådan, och eljest till skogsmark. En åker, vilken blivit beväxt med skog av beskaffenhet, att trädfällning och stubbrytning måste äga rum, innan bearbetning med plog kan ske, redovisas som skogsmark, även om den för närvarande betas. Åker, som skogsodlats, hänföres till skogsmark. Om åker däremot blivit beväxt med självsådd plantskog, vilken ej nått större utveckling än att man kan plöja upp marken, har den icke förlorat sin karaktär av åker, även om ett eller annat träd utvecklat sig å densamma, såvida ej förhållandena uppenbarligen visa att marken bör redovisas som äng eller skogsmark. I gränsfall bör läget och markens godhetsgrad fälla utslaget.

2. *Tomt.*

Mark, som användes till byggnadsplats, gårdsplan, ladugårdsplan och dylikt. Hit hänföres jämväl park, anlagd eller naturlig, där marken icke synes böra hänföras till trädgård eller skogsmark.

3. *Äng.*

Mark, utnyttjad och lämplig för foderproduktion.

a) *Kultiverad äng.*

Icke i vanlig mening under plog lagd, i huvudsak foderproducerande men icke sällan något trädbevuxen mark, vilken för foderproduktionens förbättrande är föremål för ordnad skötsel, varmed avses sådana åtgärder som röjning, dikning, planering, kalkning, gödsling, frösådd m. m.

b) *Naturlig slåtter- och betesäng.*

Huvudsakligen med naturlig gräsvegetation beväxt mark, vilken ej är föremål för särskilda kulturåtgärder men utnyttjas för foderproduktion genom slåtter eller bete.

Det är tydligt, att gränsfall finnas mellan naturlig äng och skogsmark. I sådana fall bör för bedömandet huruvida marken är att hänföra till äng även tjäna läget och befintliga hägnader. Det bör dock uppmärksammas, att av bekvämlighetsskäl t. ex. en åker, vilken tillfälligtvis brukas som bete, kan inhägnas tillsammans med en äng eller att en hägnad kan snedda över utmark, utan att därför hela det inhägnade området är att anse såsom äng.

Enstaka träd eller trädgrupper ändra ej ett områdes karaktär av äng.

4. *Inägobackar* (gärdesbackar).

Uppsamlingsgrupp för marker inom eller intill ägoslag, beskrivna under 1—3, vilka på grund av belägenhet, olämplig beskaffenhet, ringa ytvidd eller dylikt i regel ej kunna användas för produktivt ändamål.

Hit hänföres oberoende av befintliga hägnader även skogsmarksbälten, vilka med hänsyn till närliggande åker icke lämpligen kunna utnyttjas för skogsproduktion.

Skilnad göres ej på mark, som med hänsyn till jordmånens beskaffenhet är produktiv, och dylik av impedimentartad karaktär.

II. Skogsmark.

Mark, som vare sig den vid tillfället är skogbärande eller icke, är lämplig att använda för skogsproduktion

Till skogsmark hänföres sådan betad mark och hagmark, som bör utnyttjas för skogsproduktion, likaså förut som åker och äng brukad mark, som på grund av nuvarande eller förestående brukningsförhållanden ej längre böra redovisas som sådan. Till skogsmark hänföres även ljunghagmark och annan mark (fäladsmark) som av ålder ligger skoglös, såframt den kan anses lämpa sig för skogsproduktion.

Såsom underavdelning under skogsmark redovisas *hagmark*.

Till hagmark hänföres sådan, i regel intill bebyggelse belägen skogsmark, å vilken för närvarande jämsides med skogsbruk bedrivs betesbruk eller slåtter, stundom genom vidtagande av vissa åtgärder såsom röjning av mindre, godartade områden, ensidig avverkning av barrskog m. m. Markens huvudsakliga utnyttjande sker dock genom skogsproduktion, ehuru efter växtförhållandena nedsatt. Varken hägnadsförhållanden i och för sig eller skogens beståndskaraktär avgöra sålunda markens hänförande till hagmark, utan nuvarande användningssätt.

III. Övrig mark.

Mark, som i nuvarande skick icke användes eller uppenbarligen beräknas icke bliva använd för direkt jordbruks- och skogsproduktion.

Övrig mark uppdelas i:

a) *Berg.*

I regel kala marker, vilka sakna lösa jordlager av för skogens trivsel tillräckligt djup. Mellan bergpartier belägna för skogsproduktion lämpliga områden redovisas som skogsmark.

b) *Myr.*

Kala eller skogbeväxta mossar och kärr.

c) *Diverse mark.*

Järnvägar, vägar, gator för elektriska ledningar, upplagsplatser, torv- och dytag, grustag, gruvöppningar, klapperstensfält och gallstränder. Vägar, elektriska ledningar, diken och dylikt redovisas ej särskilt, om bredden ej överstiger 5 m, utan hänföres då till kring- eller närliggande ägoslag.

IV. Vattentäckt område.

Hit redovisas även avloppskanaler. Avloppskanaler av bredd ej överstigande 5 m hänföres till kring- eller närliggande ägoslag.

Bilaga 3.

Skogsmarkens fördelning å ägargrupper.

Vid fördelning av provytorna i skogsägargrupper skall följande indelningsgrund tillämpas:

Allmänna skogar.

I. Kronoskogar.

II. Övriga skogar av allmän natur.

Enskilda skogar.

III. Aktiebolagens skogar.

IV. Övriga enskilda skogar.

Gruppen *kronoskogar* omfattar kronoparker, statens utarrenderade jordbruksdomäners skogar, statens flygsandsfält, kronolägenheter, civila boställens skogar, kronoöverloppsmarker och oavmätta kronomarker eller med andra ord staten tillhöriga skogar, vilka stå under domänverkets förvaltning och vars avkastning tillföres domänfonden.

Gruppen *övriga skogar av allmän natur* omfattar statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar, renbetesfjällens skogar, kyrkofondens, biskopslöneregleringsfondens och övriga ecklesiastiska skogar, härads- och sockenallmänningar, allmänna inrättningars och stiftelsers skogar, städers skogar, i den mån de äro

belägna inom landskommun, skogar under skogssällskapets förvaltning, kommuners skogar, kronohemman med upplåten åborätt m. fl. Vissa staten tillhöriga skogar av relativt liten omfattning, vilka förvaltas av annan myndighet än domänverket, såsom vattenfallsstyrelsen, arméförvaltningen m. fl. ingå bland övriga skogar av allmän natur.

Gruppen *aktiebolagens skogar* omfattar skogar tillhöriga aktiebolag (alltså bolag ställt på aktier och ej enkla bolag).

Gruppen *övriga enskilda skogar* omfattar fideikommissskogar, godsens och herresätenas skogar, bondehemmanens skogar, skogar tillhöriga bolag, som ej hava karaktär av aktiebolag, samt s. k. kronohemman och krononybyggen i Norrbottens och Västerbottens län.

Bilaga 4.

Höjdbarometerns användning.

För bestämmande av provytornas höjd över havet användes höjdbarometer (nivelleringsaneroid) med temperaturkompenserat verk och mätområde 0—3,000 meter.

Höjdbarometern inställes efter den yttre rörliga skalan på den höjd över havet i meter, som kan konstateras vid närmast tillgängliga höjdfixpunkt före startande å ny taxeringslinje. Samtidigt antecknas datum och klockslag härför å arealexteriören. Härefter avläses höjd över havet för varje provyta å skogsmark (hagmark) och övrig mark, varvid samtidigt jämväl klockslag anges. Inom taxeringslinje sker avläsning fortlöpande intill nästa tillgängliga höjdfixpunkt. Å denna punkt avläses höjd över havet enligt barometern, som antecknas, varjämte höjd över havet enligt fixpunkten likaledes antecknas. Härefter omställles barometern till överensstämmelse med höjdfixpunktens höjd över havet, varjämte klockslaget antecknas för denna omställning.

Efter avslutat arbete för dagen anges vid slutpunkten i arealexteriören höjd över havet enligt barometern, och när arbetet fortsättes från denna punkt inställes barometern på samma höjd över havet.

Den skenbara förändring i höjd över havet, som förorsakas av barometerståndets fluktuation under dagens lopp, kommer att utrönas medelst barografer, placerade å olika punkter inom och utom länet. Den för varje provyta avlästa höjden över havet kommer sedan att omräknas å rummet.

Såsom höjdfixpunkter kan å generalstabskartan angivna höjder över havet för sjöar och triangelpunkter jämte å järnvägsstationer angiven höjd över havet användas.

Schema för vegetationsklassifikationen.

Huvudtyper av växtsamhällen
(utom de odlade markernas etc.).

- A. Fastmarkers¹ skogssamhällen.
- B. Ljunghedar.
- C. Torvmarkers växtsamhällen.

A. Fastmarkers skogssamhällen.

Som utgångspunkt för klassificeringen läggas trädbeståndens sammansättning samt markvegetationens botten- och fältskikts utformning och sammansättning.

- I. Efter *trädbeståndens sammansättning* urskiljas enligt skoglig terminologi:

Rena skogar: tallskogar, granskogar och lövskogar.

Blandskogar: barrblandskogar och blandade barr- och lövskogar.

II. Olika bottenskipts-typer:

*Markeras å provvyleblan-
ketten genom att överkorsa:*

1. Bottenskipt (av lavar eller mossor) saknas eller svagt utbildat. (Lavarnas eller mossornas totala täckning mindre än $\frac{1}{4}$ av arealen.)	saknas
2. Bottenskipt helt eller till övervägande del av lavar. (Lavarnas täckning $\frac{3}{4}$ — $\frac{1}{4}$ av arealen.)	lavar
3. Bottenskipt av fläckvis uppträdande lavar. Mellan lavfläckarna ligger marken utan bottenskiptsvegetation. (Lavfläckarna resp. de bottenskipts-fria partierna intaga $\frac{1}{4}$ —inmot $\frac{3}{4}$ av arealen.)	saknas och lavar ²
4. Bottenskipt helt eller till övervägande del av friskmarksmossor (<i>Hylocomia</i> , <i>Dicrana</i> , etc.).	friskmarksmossor

¹ Hit hänföres även avdikade torvmarker, vilka helt invunnits för skogsproduktion.

² Övervägande typ överkorsas dubbelt.

5. Bottenskikt av (oftast fläckvis upp-
trädande) lavar och friskmarksmos-
sor. (Lavarna resp. mossorna täcka
$\frac{1}{4}$ —inmot $\frac{3}{4}$ av arealen.)	lavar och
friskmarksmossor ¹
6. Bottenskikt av fläckvis uppträdande
friskmarksmossor. Mellan mossfläc-
karna ligger marken utan botten-
skiktsvegetation. (Mossfläckarna resp.
de bottenskiikts-fria partierna intaga
$\frac{1}{4}$ —inmot $\frac{3}{4}$ av arealen.)	saknas och
friskmarksmossor ¹
7. Bottenskikt av lavar jämte fläckvis
uppträdande sumpmossor (<i>Sphagna</i> ,
<i>Polytrichum commune</i> , etc.). (Sump-
mossorna täcka $\frac{1}{16}$ —inmot $\frac{1}{2}$ av
arealen.)	lavar och
sumpmossor
8. Bottenskikt av friskmarksmossor jämte
fläckvis uppträdande sumpmossor.
(Sumpmossorna täcka $\frac{1}{16}$ —inmot $\frac{1}{2}$
av arealen.)	friskmarksmossor
och sumpmossor

III. Olika fältskiikts-typer:

1. Fältskiikt saknas eller är mycket svagt
utbildat (täckning mindre än $\frac{1}{16}$).	saknas
2. Fältskiikt nästan enbart av ris.	ris
3. Fältskiikt av ris jämte stor inbland-
ning av gräs och örter.	ris, gräs, örter
4. Fältskiikt nästan enbart av örter eller
örter och gräs i ungefär lika bland-
ning med varandra.	örter
eller örter och gräs
5. Fältskiikt nästan enbart av gräs.	gräs

Beträffande fältskiiktstyperna 2 och 3 skall vidare angivas ett eller två av de *allmännast förekommande* risen. Följande ris ur-
skiljas:

1. blåbär
2. lingon
3. blåbär och lingon i ungefär lika mängder
4. ljung
5. kråkbär
6. mjölon.

Vidare skall förekomsten av sådana i skogssamhällena ingående växter, vilka kunna tjäna som indikatorer på markbeskaffenheten (särskilt fuktighetsförhållandena och näringsrikedomen), angivas.

¹ Övervägande typ överkorsas dubbelt.

Sådana indikator- eller *ledväxter* äro:

blåsippa	stormhatt (<i>Aconitum septentrio-</i> <i>nale</i>)
vitsippa	tolta (<i>Mulgedium alpinum</i>)
<i>Oxalis</i>	älggräs (<i>Filipendula ulmaria</i>)
ekorrjärsört (<i>Majanthemum bi-</i> <i>folium</i>)	högvuxna ormbunkar, utom örn- bräken
<i>Dryopteris Linnæana</i>	trekantsmossa (<i>Hylocomium tri-</i> <i>quetrum</i>)
midssommarblomster (<i>Geranium</i> <i>silvaticum</i>)	
hönskornell (<i>Cornus suecica</i>)	

Ledväxternas frekvens anges efter okulär uppskattning i: 1 = enstaka (täckning mindre än $\frac{1}{16}$), 2 = tunnsådd ($\frac{1}{16}$ —inmot $\frac{1}{8}$), 3 = strödd ($\frac{1}{8}$ —inmot $\frac{1}{4}$), 4 = riklig ($\frac{1}{4}$ —inmot $\frac{1}{2}$), 5 = ymnig ($\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{1}$).

Hyggen.

Hyggen karaktäriseras efter bottenkikts- och fältskiktstyp och med angivande av ovan anförda ledväxter. Dessutom bör riklig förekomst av nedanstående växter särskilt angivas:

kruståtel (*Aira* el. *Deschampsia flexuosa*)
mjölke (*Epilobium* el. *Chamænerium angustifolium*)
hallon (*Rubus idæus*)
örnbräken (*Pteris aquilina*).

B. Ljunghedar.

(Uteslutes för Västernorrlands län.)

C. Torvmarkers växtsamhällen.

Ifrågavarande växtsamhällen indelas i två huvudtyper, sumpskogar och myrar.

Sumpskogar.

Härmed förstås torvbildande, till fuktiga eller våta platser bundna växtsamhällen, vilka i naturligt tillstånd äro trädbevuxna och där träden, då de nått högre ålder och inga gallringsingrepp utförts, bilda ett mera slutet bestånd. Ur skoglig produktions-synpunkt räknas sumpskogsmarkerna även i odikat skick till skogsmark.

Sumpskogarna indelas i följande tre undertyper:

1. Egentliga sumpskogar.

De egentliga sumpskogarna stå de moss- (*Hylocomium*-)rika fastmarksskogarna med spridda vitmoss- och björnmossstuvor nära,

och det är ofta svårt att draga skarpa gränser mellan dessa båda typer. Sålunda består mosstäcket hos bägge i huvudsak av samma arter, men vit- och hjörnmossorna förekomma i betydligt större mängd i de egentliga sumpskogarna än i fastmarksskogarna av nämnda typ (täckning $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{1}$ av arealen). I fältskikten ingå såsom karaktärsväxter blåbärsris, hjortron, skogsfräken eller klotstarr. Torven, som bildas i dessa skogar, är ofta något råhumusartad.

2. Mosseaktiga sumpskogar.

Dessa stå rismossorna mycket nära. Tuvbildande vitmossor uppbygga till större delen bottenkiktet hos båda. De mosseaktiga sumpskogarna skilja sig dock lätt från rismossorna genom den större slutenheten i trädsiktet. I fältsiktet ingår flertalet av de växter, som träffas inom egentliga sumpskogar, men dessutom finner man många ris, som äro karaktäristiska för rismossorna.

3. Kärraktiga sumpskogar.

Med kärraktiga sumpskogar förstås växtsamhällen, där fläckar av halvgräsmosse- eller kärrvegetation omväxla med tuvor eller smärre öar med en vegetation av typen egentlig sumpskog eller stundom av en skogstyp rik på ormbunkar eller örter eller bäggedera. I de kärraktiga sumpskogarna sammansättas bestånden av lövträd eller gran eller dessa i blandning med varandra. Dessutom ingå ofta viden mer eller mindre rikligt.

För sumpskogar skall trädbeståndet utmärkas å provyteprotokollet på samma sätt som för fastmarksskogar.

Myrar.

Härmed förstås torvbildande, till våta platser bundna växtsamhällen, vilka i naturligt tillstånd äro trädlösa eller endast glest trädbevuxna. Ur skoglig produktionssynpunkt tillhöra myrsamhällenas växtplatser i odikat skick impedimenten (övrig mark).

Myrarna indelas i följande tre undertyper:

1. Rismossar, a) kala, b) trädbevuxna.

Rismossar äro ris- och vitmossrika samhällen, där vitmossorna bilda tydliga och täta tuvor. Av de rikligt—ymnigt förekommande risen märkas särskilt ljung, odon, skvatram och dvärgbjörk. Dessutom förekomma vissa halvgräs och örter, såsom tuvdun, hjortron och sileshår (*Drosera*).

2. Halvgräs-(el. starr-)mossar, a) kala, b) trädbevuxna.

Dessa utmärkas av att i en lös och lucker matta av icke eller blott svagt tuvbildande vitmossor förekomma starrgräs, tuvdun eller tuvsäv etc. rikligt—ymnigt.

3. Kärr, a) kala, b) trädbevuxna.

Härmed förstås växtsamhällen på sankar, tidtals vattenöversilade

Sid 35 och 36

(ett blad)

- saknas -

Boniteringstabell för Norrland. Trädslag: tall.

Bonitet	Normal pro- duktionsför- måga kbm.	Beståndets ålder i år															
		20	25	30	35	40	45	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140
		Beståndsmedelhöjd i meter															
III	6	4.8	6.5	8.4	10.1	11.8	13.2	14.5	17.0	19.0	20.5	21.6	22.6	23.2	23.7	24.1	24.5
IV	4.5	3.3	4.5	5.9	7.4	8.9	10.2	11.4	13.6	15.4	16.8	17.9	18.7	19.4	19.9	20.4	20.8
V	3.4	2.3	3.3	4.4	5.6	6.2	8.0	9.2	11.1	12.7	13.9	14.8	15.5	16.0	16.5	16.9	17.2
VI	2.5	1.6	2.3	3.2	4.2	5.2	6.2	7.2	8.9	10.2	11.2	12.0	12.7	13.1	13.5	13.9	14.1
VII	1.8	1.0	1.6	2.3	3.0	3.9	4.7	5.5	6.9	7.9	8.7	9.3	9.8	10.2	10.6	10.9	11.2
VIII	1.2																
IX																	

erfarenhet från närliggande marker samt genom observation å kvarstående stubbar, markflorans beskaffenhet m. m.

Bonitet IX användes å det subalpina skogsbältet nedanför barrträdsgränsen, där barrträdens reproduktionsförmåga är svag, och där skogen snarast är att anse som fjällskog.

Bilaga 7.

Anvisningar för åldersbestämningen.

Åldern bestämmes med ledning av antalet årsringar vid brösthöjd, ökat med det antal år, som normalt anses åtgå för att en fritt uppvuxen planta å ståndorten i fråga skall nå brösthöjd (1.3 m från marken). För detta ändamål har följande tabell sammanställts.

Antal år, som normalt beräknas åtgå för att en fritt uppvuxen planta skall nå brösthöjd (1.3 m fr. marken).

Trädslag	Bonitet (enl. Jonson)						
	— II	III	IV	V	VI	VII	VIII—
Tall och löv.....	6	9	11	14	17	20	23
Gran	7	10	13	16	19	22	26

Bilaga 8.

Grunder för kvalitetsklassredovisningen.

1. Provträd i diameterklasserna 20 cm och däröver.

Kvalitetsklassredovisning skall ske för provträd av tall, gran, björk och asp. Denna redovisning sker efter första stockens utseende, varvid denna hänföres till endera av kvalitetsklasserna 1, 2 och 3. Med första stocken avses rotstocken, för vars uttagande lumpning för röta eller dylikt må tänkas ske med högst 1.3 m av stammen från marken räknat.

Klass 1. Följande bestämmelser gälla:

a) Stockens längd får ej understiga 5 m (16.4 e. fot) för barrträd och 3 m (9.8 e. fot) för björk och asp.

b) Tvärkrök får ej förekomma.

c) Långkrök är tillåten men får ej överstiga 2.5 cm per m för barrträd och 5 cm per m för björk och asp.

d) Fast röta i borrhspån får ej förekomma med undantag av för asp för vilket trädslag kärnröta får förekomma intill 5 cm i diameter.

e) Lös röta i borrhspån får ej förekomma med undantag av för asp för vilket trädslag kärnröta får förekomma intill 5 cm i diameter.

f) Levande kvistar av nedanstående maximigrovlek få förekomma i följande omfattning.

Spridda kvistar få ej överstiga 2.5 cm i diameter i diameterklasserna 20 och 25 cm och 5 cm i diameterklasserna 30 cm och däröver. Kvistar i tydliga grenkransar få icke i någon diameterklass överstiga 2.5 cm i diameter. Kvistar av maximigrovlek få i regel förekomma till ett antal av högst 12 st.

g) Torra kvistar få förekomma i huvudsak efter samma grunder som angivas för levande kvistar men få icke i något fall överstiga 2.5 cm i diameter.

h) Rötkvistar få ej förekomma.

i) Övriga tekniska fel såsom brandlyror, vattved och stockblånad i borrhspån, klykstam och, beträffande lövträd, frostsprickor få ej förekomma.

Vid försågning beräknas barrträdens rotstockar lämna övervägande osorterad vara (I.—IV. sort).

Klass 2. Följande bestämmelser gälla:

a) Stockens längd får ej understiga 4 m (13.1 e. fot) för barrträd och 2.5 m (8.2 e. fot) för björk och asp.

b) Tvärkrök får ej förekomma.

c) Långkrök är tillåten men får ej överstiga 2.5 cm per m för barrträd och 5 cm per m för björk och asp.

d) Fast röta i borrhspån får förekomma intill $\frac{1}{4}$ av diametern.

e) Lös röta i borrhspån får ej förekomma med undantag av för asp för vilket trädslag kärnröta får förekomma intill 5 cm i diameter.

f) Levande kvistar få förekomma i följande omfattning.

Spridda kvistar få ej överstiga 10 cm i diameter. Kvistar i tydliga grenkransar få icke överstiga 5 cm i diameter. Kvistar av maximigrovlek få i regel förekomma till ett antal av högst 12 st.

g) Torra kvistar få förekomma i huvudsak efter samma grunder som angivas för levande kvistar, men få icke i något fall överstiga 5 cm i diameter.

h) Rötkvistar få förekomma till ett antal av högst 6 st. med en maximigrovlek av 2.5 cm.

Vid försågning beräknas barrträdens rotstockar lämna övervägande kvinta sågvara (V. sort).

Ovanstående bestämmelser för klasserna 1 och 2 utgöra var för sig maximum för varje slag av fel och måste därför skälig jämkning ske, där samtidigt flera fel förekomma.

Klass 3 omfattar sådana rotstockar, som icke kunna hänföras till klass 1 eller 2 utan av olika anledningar apteras till massaved, brännved eller dylikt.

II. Provträd i diameterklassen 15 cm.

Kvalitetsbedömningen inskränkes till att för provträd av ovan-nämnda trädslag anteckna de träd, som utväxta till 20 cm beräk-nas komma att tillhöra klass 3. Motivet för att träden hänförs till klass 3 skall anges enligt föregående schema.

Bilaga 9.

Lagledarens förfarande vid olycksfall.

Vid olycksfall i arbete tillämpas de bestämmelser och förord-ningar, som enligt lag gälla för olycksfall i arbete.

Varje taxeringslag skall vara försett med av nämnden tillhanda-hållen förbandslåda i fullt användbart skick och dessutom skall ett tillräckligt antal s. k. första förband finnas lätt tillgängligt för användning.

Vid inträffat olycksfall skall i första hand föreskrifterna i "Första hjälpen vid olycksfall" tillämpas. Genom lagledarens försorg bör därefter den skadade, för såvitt skadan ej är obetydlig, ome-delbart komma under läkarebehandling. Vid eventuell intagning å sjukhus skall meddelande härom så snart som möjligt lämnas till nämnden.

I samband med inträffat olycksfall skall anmälan härom genast insändas enligt av riksförsäkringsanstalten fastställt "Formulär I till skadeanmälan". Anmälan skall utskrivas i tre exemplar, varav ett exemplar jämte av läkare utfärdat läkarintyg I sändes direkt till Riksförsäkringsanstalten, Stockholm, ett exemplar tillställes nämnden och ett exemplar vederbörande polismyndighet å orten.

Om den skadade ej blivit återställd inom den tid, som angivits å läkarintyg I, skall läkarintyg II angående fortfarande sjukdom begäras och översändas till nämnden för vidare befordran till riksförsäkringsanstalten. Så snart den skadade blivit friskskriven, skall läkarintyg III insändas till nämnden för vidare befordran till riksförsäkringsanstalten.

Transport av den skadade för erhållande av vård, läkarbetyg, läkarvård och läkemedel eller erforderlig vård å sjukvårdsanstalt förskottas av lagledaren, såvida ej räkning härå insänts direkt till nämnden. Alla dylika utgifter skola verifieras.

För själva olycksfallsdagen utgår dagarvode, och för 1.—35. dagen efter dagen för olycksfallet förskottas lagledaren eller nämnden, så länge arbetsoförmågan kvarstår, nedanstående sjuk-penning:

för tid, under vilken den skadades vård å sjukvårdsanstalt för-skottas av nämnden, en krona per dag,

för annan tid fyra kronor per dag.

För den händelse det vid olycksfallsersättningens reglerande av riksförsäkringsanstalten skulle visa sig, att den skadade av nämnden erhållit för liten sjukpenning, kommer skillnaden att sedermera utbetalas till den skadade.

För tid efter 35. dagen efter dagen för olycksfallet utgår ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen. Dylik ersättning utgår dock ej genom lagledaren.